

LUNDS UNIVERSITET

Målmedveten krigsföring

'Targeted killings' i en tvärvetenskaplig debatt

Viktoria Asplund

MRS20

Mänskliga Rättigheter

Vårterminen 2010

Handledare: Linde Lindkvist

Abstract

In this essay the notion of targeted killings is reviewed through arguments about law and philosophy based on two different newspaper articles written by Daniel Byman and Richard A. Wiley. Targeted killings in the articles context of the Israel-Palestine conflict are categorized in too three argument concepts in my analysis, the three concepts are effectiveness, legality and morality.

Targeted killing is a method used by governments around the world when wanting to eliminate an individual who is posing a threat to the security of the nation. The intention of the attack is to kill the individual and there by eliminate the security threat.

The essay also describes the conflict between Israel and Palestine relating it to the use of targeted killing. To create an understanding for the legal issues regarding targeted killing I've given a brief description of what legal doctrines, International Humanitarian Law and Human Rights have to say on the topic of targeted killing.

After analyzing the three categorized concepts from the newspaper articles I make an argumentation analysis to try to find some of the underlying arguments that the authors of the articles knowingly or not present it their argumentation.

At the end of the essay I present criticism towards the plausibility of the arguments presented in the articles, this I do in the same three categories displayed above. The plausibility of the arguments is tested out from the principle of human dignity.

I reach the conclusion that these arguments about law and those of philosophy tend to work more against then with each other but that they both are equally important taking under consideration whether discussion or implementing a method of targeted killing. To in the future try to avoid an undemocratic rule of law where the big powers with military force try to rule over who gets to live or die the rules of Humanitarian Law and Human Rights will hopefully bridge the zone between law and moral philosophy to get us to end up with commonly expressed principles on warfare and targeted killings.

Förkortningar

IHL – International Humanitarian Law

MR – Mänskliga Rättigheter

FN – Förenta Nationerna

HD – Högsta Domstol

MIPT - The National Memorial Institute for the Prevention of Terrorism

Innehållsförteckning

Abstract	2
Förkortningar.....	3
Innehållsförteckning.....	4
1.0 Inledning:	5
1.1 Frågeställning	5
1.2 Avgränsningar	5
1.3 Teori och Metod	6
2.0 'Targeted killings'	8
2.1 Definitioner.....	8
2.2 Det juridiska ramverket kring 'Targeted killings'	8
2.3 'Targeted killings', Internationell Humanitär rätt (IHL) och Mänskliga rättigheter:	10
3.0 'Targeted Killings' ett vapen i Israel-Palestina konflikten.....	12
3.1 Israels Högsta Domstol (HD) om 'targeted killings'.....	13
4.0 Analys och argumentation.....	15
4.1 Argumentation utifrån tre begrepp	15
4.1.1 Effektivitet	15
4.1.2 Legalitet	16
4.1.3 Moral.....	17
4.2 Argumentationsanalys	18
5.0 Idékritik	21
5.1 Rimlighetsprövning	21
5.2.1 Mänsklig värdighet	21
5.2.2 Effektivitet	21
5.2.3 Legalitet	21
5.2.4 Moral.....	22
6.0 Sammanfattning/Slutsats	24
7.0 Material	25

1.0 Inledning:

'Targeted killings' är en krigsföringsmetod som används av regeringar för att eliminera hot mot nationens säkerhet. Vanligast är att ett lands underrättelsetjänster eller militär genomför en identifiering och kartläggning av individen som är måltavlan för attacken. Målet med attacken är att döda individen och rubba den organiserade brottsligheten som denna vanligtvis är den del av.

'Targeted killings' har blivit allt vanligare och olika regeringar runt om i världen använder sig av metoden i sitt krig mot terrorismen. I och med intåget av 'targeted killings' som krigsföringsmetod har metoden allt mer kommit att legaliseras som en del av en större plan i att utrota terrorismen.¹

Israel har sedan 1970-talet implementerat metoden i kriget mot palestinska terrorgrupper. Metoden började aktivt användas som en del i Israels deklarerade krig mot terrorismen under 90- och 00-talen. Israel använder sig idag av policyn om 'targeted killings' som en aktiv del av Israels arbete med underrättelsetjänster och militär.²

Nu väcks dock många frågor kring den faktiska legaliteten av metoden, dess effektivitet och om metoden är förenlig med någon sorts moral.³

1.1 Frågeställning

1.1.1 Vilka argument dominerar i diskussioner rörande 'targeted killings' som krigsföringsmetod?

- a) Vilka utgångspunkter har de som för de olika argumentationerna?
- b) Hur rimliga är de argument som framställs?

1.1.2 Hur definieras 'targeted killings' i den rådande juridiska diskussionen kring krigsföring?

- a) Vilka juridiska begrepp används för att underbygga argument rörande 'targeted killings'?

1.1.3 Vilka moralfilosofiska begrepp och teorier behandlas i en diskussion kring 'targeted killings'?

1.2 Avgränsningar

För att avgränsa mig har jag valt att fokusera på två olika artiklar som tillsammans utgör en artikelserie kring temat "Do targeted killings work?". Huvudförfattarna Daniel Byman och Richard A. Wiley fick sina artiklar publicerade i tidskriften "Foreign Affairs" upplaga nr 85 i mars/april 2006.

För att kunna utföra en bra argumentationsanalys valde jag artiklar med en klar koppling till varandra för att tydligt kunna belysa två olika ståndpunkter i en argumentation på lika villkor. De två artiklarna kombinerat med begreppsförklaringar kommer att symbolisera den vidare debatten i min uppsats som analyseras utifrån dess kontext.

---

¹ Council on Foreign Relations, <http://www.cfr.org/publication/9627/#p2>, 2010-05-26

² Byman, Daniel 'Do Targeted Killings Work?' *Foreign Affairs* 85:2 (2006), pp. 3-4

³ Byman, Daniel (2006) pp. 1-2

Min frågeställning kommer alltså till stor del behandlas utifrån dessa två artiklar och de ståndpunkter som uttrycks av de båda författarna. Det kommer att ske en analys och en diskussion kring vilka begrepp som belyses i artiklarna utifrån ett juridiskt såväl som moralfilosofiskt perspektiv och även utredas vad dessa argument och begrepp kan tänkas botten i. De båda artiklarna behandlar 'targeted killings' mot bakgrund av Israel-Palestina konflikten vilket geografiskt och politiskt avgränsar min uppsats.

Jag har valt att inte lägga någon vikt vid att analysera tidigare händelser i Israel – Palestina konflikten som ej är kopplade till 'targeted killings'. Jag redogör istället endast de stora dragen i konflikten under kapitel 3.0 för att ge en förståelse för den geografiska och politiska avgränsningen.

1.3 Teori och Metod

De primärkällor jag använt mig av är de två artiklarna "Do targeted killings work?" av Daniel Byman och "Letter of the law" av Richard A. Wiley vilka, som tidigare nämnt, utgör en artikelserie. Mina sekundärkällor är de böcker jag främst använt mig av för bakgrundsfrågor. Jag har valt att ta inryck ifrån bland annat Sofia Weibull och Nils Melzer vars böcker beskriver teorier och diskussioner om modern krigsföring. Jag har i mitt uppsatsarbete huvudsakligen belyst de två olika artikelförfattarna och analyserat deras artiklar skrivna om 'targeted killings' som krigsföringsmetod i Israel-Palestina konflikten.

Daniel Byman innehar en position i ledning vid 'Center for Peace and Security Studies' och är docent vid utbildningen för utrikesförvaltning (The School of Foreign Service), båda dessa på universitetet i Georgetown. Byman har innan sin nuvarande anställning medverkat i det politiska efterarbetet av 9/11 och haft en position i den nationella kommissionen för terroristattacker i USA. Bymans arbete som författare har lett fram till fem olika böcker varav hans mest kända "The Five Front War: The Better Way to Fight Global Jihad" kom ut 2007 hos bokförlaget John Wiley & Sons Inc. Hans expert områden är säkerhetsfrågor i mellanöstern, USA:s nationella säkerhet och terrorism.⁴

Richard A. Wiley var fram till 2009 en framstående advokat vid advokatbyrå Foley Hoag LLP i Boston där han jobbade inom företagets affärsenhet och var en stor drivkraft i verksamheten i riskkapitalindustrin. I sitt jobb hade han stor hjälp av sin bakgrund som Vice VD vid The First National Bank of Boston och sin samlade erfarenhet med arbete på några av Bostons mest framstående advokatbyråer.⁵

För att analysera de båda artiklarna valde jag att göra en kategorisering av artiklarnas argument och undersökte för- och motargument ur både juridiska och filosofiska perspektiv om 'targeted killing'. Jag valde i min analys att belysa tre olika argumentationskategorier som skulle stämma väl överens med min frågeställning; legalitet, moral och effektivitet. Under samma kapitel som de tre argumentationskategorierna analyseras gör jag under punkten 4.2 en argumentationsanalys för att redogöra för eventuella underliggande argument uttryckta av artikelförfattarna. Här diskuteras även de eventuella orsakerna till de underliggande argumentens existens och utformning.

Innan denna analys äger rum tar jag läsaren genom en ganska omfattande bakgrund där jag beskriver bland annat definitionen av 'targeted killings', reglering av 'targeted killings' inom det juridiska ramverket och Israel-Palestina konflikten i relation till 'targeted killings'. Detta

---

⁴ Council on Foreign Relations, http://www.cfr.org/bios/13005/daniel_1_byman.html 2010-05-26

⁵ <http://www.foleyhoag.com/NewsCenter/PressCenter/2009/07/01/In-Memoriam-Richard-Wiley.aspx?ref=1>, 2010-05-26

för att ge största möjliga förståelse för i vilken kontext artiklarna är skrivna och ursprungligen vad argumenten bottnar i.

Under rubriken 5.0 använder jag mig av en del av idékritiken som kallas rimlighetsprövning för att kritisera de argument som Byman och Wiley belyser i sina artiklar. Jag har valt mäta de olika argumentens rimlighet med utgångspunkt i begreppet mänsklig värdighet. För att enkelt kunna följa prövningen gör jag den genom mina tre argumentationskategorier effektivitet, legalitet och moral. Då mäsklig värdighet är kopplat till både juridik och moralfilosofi ser jag det som en bra utgångspunkt för en rimlighetsprövning. Genom min rimlighetsprövning har jag försökt påvisa argumentens och teoriernas inkoherens.

”En teori är inkoherent om de rekommendationer eller andra mer specifika normativa påståenden som görs inte kan återföras till en samling sammanhängande principer och värden.”⁶

Vilket även innebär att det kan visa sig att de principer som i texten argumenteras för inte alltid är förenliga med varandra vilket leder till att teorierna och argumenten i sig är värda att kritisera.⁷

---

⁶ Beckman, Ludvig “Grundbok i idéanalys – studiet av politiska texter och idéer.” Santérus Förlag, Stockholm, 2007, p.71

⁷ Beckman, p. 72

2.0 'Targeted killings'

2.1 Definitioner

Definitionen av 'targeted killings', 'assassinations', eller på svenska 'riktade mord', är diffus och har inte en bestämd utformning i dagens diskussioner. Nils Melzer definierar i sin bok, "Targeted killings in International Law", fem olika kriterier som måste uppfyllas under en attack för att den generellt ska uppfattas som 'targeted killing'.

Det första är användandet av dödligt våld som alltid ingår 'targeted killings'. Vilken sorts våld som ingår i attacken måste inte specificeras men oftast är någon form av vapen inblandat. Oavsett vilken metod som används måste begreppet "dödligt våld" innebära våld i så stor skala att det kan orsaka en människas död.

Avsikt, uppsåt och övervägning ingår i det andra kriteriet och innebär att attacken måste vara utförd med avsikten att döda måltavlorna för attacken. Detta tillskillnad från det dödliga våld som kan förekomma oavsiktligt, av misstag eller av ren vårdslöshet. Uppsåtet bygger på att attacken är utförd som ett medvetet val till skillnad från ett val grundat på impuls eller ett okontrollerat utbrott. Övervägandet innebär att måltavlorna är det faktiska målet för attacken och inte är en i sammanhanget del av en större plan och målbild.

Tredje kriteriet innebär att man riktar attacken mot en specifikt utvald individ och inte en ospecificerad, slumpmässigt vald grupp eller individ.

Det fjärde kriteriet bygger på att de valda måltavlorna inte får vara fysiskt häktade av de som utför attacken då det i sådana fall skulle innebära en klar rättslig eller utomrättslig "avrättning" av personerna. Om attacken klassas som 'targeted killing' påverkas inte av om det finns en häktningsorder kopplade till måltavlorna eller ej. Definitionen innebär alltså att 'targeted killings' måste ske på individer som ej befinner sig under frihetsberövande former men inte nödvändigtvis måste innebära ett utomrättsligt berövande av ett liv.

Till sist måste måltavlorna vara ett rättssubjekt under internationell rätt vilket skiljer 'targeted killings' från de berövanden av liv som inte regleras under internationell rätt där den/de som utför attacken inte gör det i relation till en väpnad konflikt.

2.2 Det juridiska ramverket kring 'Targeted killings'

Inom det juridiska ramverket diskuteras begreppen kring rätten till krig (jus ad bellum) och rätten i krig (jus in bello). Parallellt diskuteras man även andra juridiska instrument och begrepp så som: distinktionsprincipen, proportionalitetsprincipen, Internationell Humanitär rätt och Mänskliga rättigheter.⁸ Dessa begrepp kan öka förståelsen för vilka rättsliga regleringar som styr 'targeted killings'.

Distinktionsprincipen hjälper till att avgöra om personen som avses som mål för en 'targeted killings' attack är legalt angripbar.

För att kunna göra en distinktion mellan vilka som får göras måltavlor för 'targeted killings' används den så kallade distinktionsprincipen eftersom det enligt folkrätten ska göras skillnad mellan civila och militär i krig. Militära mål och så kallade kombattanter (stridande) är legala att angripa till skillnad från civila som det är förbjudet att attackera enligt internationell rätt. Definitionen av civila och civilbefolkning finns att finna i Genèvekonventionens Tilläggsprotokoll I art. 50 som lyder enligt följande:

---

⁸ Melzer, Nils "Targeted Killing in International Law" Oxford: Oxford University Press, 2008, p. 57

”Artikel 50 – Definition av civila och civilbefolkning

- 1. Såsom civil betraktas person som icke tillhör en av de personkategorier som avses i artikel 4A 1), 2), 3) och 6) i tredje konventionen samt i artikel 43 i detta protokoll. Om tvekan råder huvuvida en person är civil, skall personen i fråga betraktas som civil.*
- 2. Civilbefolkningen omfattar alla civila personer.*
- 3. Närvaro inom civilbefolkningen av personer som icke kan definieras såsom civila berövar icke befolkningen dess egenskap av civilbefolkning.”*

Art. 4A 1), 2), 3) och 6) i Genèvekonventionen III fastställer alltså enligt artikeln ovan vilka som inte kan klassas som civila, alltså militär och vilka krav de måste uppfylla för att bibehålla sin militära status:

” 4A) Krigsfångar i denna konventions mening äro personer, vilka tillhöra en av följande kategorier och som fallit i fiendens våld:

- 1. medlemmar av stridande parts stridskrafter även som medlemmar av milistrupper och frivilligkårer, vilka ingå i stridskrafterna;*
- 2. medlemmar av andra milistrupper och frivilligkårer, inbegripet medlemmar av en organiserad motståndsrörelse, vilka lyda under stridande part och vilka äro verksamma utanför eller inom eget territorium, även om detta territorium är ockuperat, under förutsättning att milistrupperna eller frivilligkårerna, inbegripet den organiserade motståndsrörelsen, uppfylla följande villkor:
  - a) att de stå under befäl av person, som är ansvarig för sina underordnade;*
  - b) att de bära ett utmärkande tecken, som är fastsittande och igenkännligt på avstånd;*
  - c) att de bära sina vapen öppet;*
  - d) att de vid sina operationer iakttaga krigets lagar och bruk;**
- 3. medlemmar av regelrätta militära förband, vilka förklara sig lyda under en regering eller en myndighet, som icke erkännes av den makt, i vars våld de fallit;*
- 6. befolkningen å ett icke besatt område, som vid fiendens annalkande självmant griper till vapen för att göra motstånd mot de inryckande trupperna utan att hava haft tid att bilda regelrätta militära förband, under förutsättning att den bär sina vapen öppet och iakttagar krigets lagar och bruk.”*

I relation till Israel-Palestina konflikten är det definitionen av terrorgrupper som är svåravgjord, vissa vill på grund av den svåra definieringen klassa terrorister som illegala kombattanter. Detta kommer ytterligare att klargöras i resultat- och analysdelarna av denna uppsats. Det som rättsligt reglerar väpnade styrkor och kombattanter är art. 43 i Genèvekonventionens Tilläggsprotokoll I:

”Artikel 43 – Väpnade styrkor

- 1. En stridande parts väpnade styrkor består av alla organiserade väpnade styrkor, grupper och enheter som står under befäl av någon som inför den parten ansvarar för sina underlydandes uppförande, även om denna part företrädes av en regering eller en myndighet som icke är erkänd av en motpart. Sådana väpnade styrkor skall vara underkastade ett internt disciplinärt system som bland annat skall säkerställa att folkrättens regler, tillämpliga i väpnade konflikter, iakttages.*
- 2. Medlemmar av en parts i konflikten väpnade styrkor (andra än sjukvårdspersonal och militärpräster i enlighet med artikel 33 i tredje konventionen) är kombattanter, d.v.s. de är berättigade att direkt delta i fientligheterna.*
- 3. När en part i konflikten införlivar en halvmilitär organisation eller beväpnade polisstyrkor med sina väpnade styrkor skall denna part underrätta övriga parter i konflikten härom.”*

Proportionalitetsprincipen är det som hjälper till att avgöra hur mycket våld som är proportionerligt att använda i till exempel en 'targeted killings' attack i relation till hur stor skada den militära attacken gör på civilbefolkningen och samhället.

'Targeted killings' och begreppet om militär nödvändighet står i proportion till hur stor chansen är att en attack med 'targeted killings' får ett "lyckat" utfall. Detta är omdiskuterat i relation till begreppet proportionalitetsprincipen.⁹ Proportionalitetsprincipen definieras i Genèvekonventionens Tilläggsprotokoll I under art. 51(5)(b) och art. 57(3):

"Artikel 51 – Skydd av civilbefolkning

5. Bland annat ska följande typer av anfall ses som urskillningslösa:

b) anfall som kan förväntas förorsaka oavsiktliga förluster av människoliv inom civilbefolkningen, skador på civila, skador på civil egendom eller en kombination därav, vilka kan anses som överdrivna vid jämförelse med den påtagliga och direkta militära fördel som kan förväntas."

"Artikel 57 – Försiktighetsåtgärder

3. Finnes valmöjligheten mellan flera militära mål för att nå likvärdig militär fördel, skall valet falla på det mål som vid anfall kan förväntas utgöra den minsta faran för civilpersoner och civil egendom."

Proportionalitetsprincipen regleras även under internationella brottsmålsdomstolen och innebär ett krigsbrott då överträdelser av principen uppstår, i art 8(2)(b)(iv) i Romstadgan uttrycks följande:

"Artikel 8 – Krigsförbrytelser

2) Med krigsförbrytelser avses i denna stadga:

b) Annan allvarlig kränkning av lag eller sedvanerätt som är tillämplig i internationella väpnade konflikter inom den vedertagna folkrättsliga ramen, nämligen någon av följande gärningar:

iv) Uppsåttligt inledande av angrepp med insikt om att det också kommer att leda till spillande av liv eller åsamkande av skada för civila eller civil egendom eller vidsträckta, långvariga och allvarliga skador på den naturliga miljön, vilka kan anses vara klart överdrivna vid jämförelse med den påtagliga och direkta övergripande militära fördel som kan förväntas."¹⁰

2.3 'Targeted killings', Internationell Humanitär rätt (IHL) och Mänskliga rättigheter:

Diskussioner kring 'targeted killings' börjar ofta med argumentering om den rättsliga regleringen av metoden. Om metoden ska regleras under internationell humanitär rätt eller mänskliga rättigheter. De flesta fall där IHL är och varit applicerbart är 'targeted killings' föregånget av en väpnad konflikt. De flesta diskussioner i likhet med den som i denna uppsats analyseras har svårt att definiera konflikten i Israel-Palestina som antingen en nationell eller internationell väpnad konflikt under IHL. Då en ockupation har ägt rum innebär att det även väcks frågor kring hur ockupationsmakten ska ställa sig till regler gällande mänskliga rättigheter. I de flesta debatter dras slutsatsen att under pågående fientligheter styr

⁹ Weibull, Sofia "Just assassination – the case for targeted killings" Swedish National Defence College, 2007, p. 14

¹⁰ Romstadgan, art.8 (2)(b)(iv)

IHL och utanför detta styr mänskliga rättigheters strikta policy kring dödligt våld riktat mot civila i överensstämmelse med militär nödvändighet.

I generell debatt uttrycks det att så länge måltavlan för 'targeted killing' är ett legalt militärt mål finns det inga hinder. Problemet är de facto att de flesta som utsätts för metoden inte är, som ovan beskrivet, 'direkt deltagande' och aktiva i konflikten. Detta väcker stora frågor kring definieringen av hur aktiv en person bör vara för att klassas som 'direkt deltagande' och i så fall hur länge efter avslutad aktivitet den statusen bortfaller. Delar av den debatterande eliten likstället terrorister med legalt militära mål vilket väcker fler frågor kring definiering av måltavlorna än vad likställningen löser.

I diskussioner kring 'targeting' och IHL diskuteras även problemet kring den övervägande sannolikheten att felaktig 'targeting' leder till onödiga dödsfall och skador bland civilbefolkningen.

I diskussioner om 'targeting' och Mänskliga rättigheters tycks de flesta vara rörande överens om att mänskliga rättigheter är de regler som skyddar varje individ under alla tillstånd inklusive väpnad konflikt eller andra nationella kriser. När diskussionen endast kretsar kring mänskliga rättigheter diskuteras ansvaret en stat har för att förverkliga och skydda dessa rättigheter. Den ena parten i en sådan diskussion brukar peka på skyldigheten en stat har att respektera människors rätt till liv och inte inskränka på individens frihet, detta tillskillnad från den andra parten i diskussionen som snarare menar att staten har en skyldighet att aktivt skydda varje människas rätt till liv. Här finns en åsiktsskiljaktighet om huruvida staten ska vara aktiv eller passiv i sitt människorättsförsvare.

'Targeted killings' ska endast användas under största nödvändighet och det finns en förutfattad mening att det avsiktliga berövandet av en människas liv starkt hotar och påverkar diskussionen om varje människas rätt till liv.¹¹

---

¹¹ Melzer, Nils (2008) pp.55-60

3.0 'Targeted Killings' ett vapen i Israel-Palestina konflikten

De två olika artiklarna som kommer att analyseras i nästa kapitel är skrivna i förhållande till konflikten mellan Israel och Palestina. För att i full bemärkelse kunna förstå artiklarnas argument och innehåll presenteras här en bakgrund för konflikten och vilken relation 'targeted killings' har spelat och spelar i Israel och Palestina.

Konflikten mellan Israel och Palestina har länge pågått och är grundad i en territoriell konflikt kring ett område land som de båda parterna gör anspråk på. Fram till 1947 var landet enat under namnet Palestina och hade sedan 1920 stått under brittiskt mandat under Nationernas Förbund. 1947 kunde Storbritannien av olika anledningar inte längre kontrollera Palestina och ärendet lämnades över till FN som beslutade att dela upp landet i en judisk och en arabisk stat som skulle förenas i en ekonomisk union. Den judiska staten skulle omfatta 55% av landets yta och den arabiska 44%, staden Jerusalem ställdes till FN:s förvaltning. Ett inbördeskrig utbröt på grund av denna uppdelning och kriget avslutades 1948. Den judiska delen av landet utropade i slutet av kriget staten Israel vilket innebar en ny konflikt då den kvarvarande delen av Palestina ej var en proklamerad stat på grund av oenigheter. Denna ännu ej tillkännagivna stat tog hjälp av kringliggande arabiska stater och startade krig mot Israel. 1949 kom ett vapenstillestånd och kriget hade nu bidragit till att utöka Israel territoriella makt till 77% av landet. Palestinas befolkning stod nu maktlösa inför förhandlingarna i frågan kring området Palestina och det som skulle tidigare skulle tillfalla dessa invånare delades nu upp mellan Israel, Transjordanien och Egypten. Detta ledde till massiva flyktingströmmar och endast områden kring Västbanken som stod under jordanskt styre och Gazaremsan som kontrollerades av Egypten behöll till större del sina invånare.

Fram till 1974 plågades nu området av arabisk-israeliska krig som till stor del gynnade Israel som gång på gång var framgångsrika i motoffensiver mot arabiska styrkor. USA:s och Sovjetunionens inblandning i konflikten bidrog till att det efter eldupphör 1973 kom till stånd en fredskonferens mellan parterna som nu stod i spetsen för konflikten nämligen Israel och Egypten-Syrien. USA gick nu in som medlare istället för FN och fredskonferensen övergick i bilaterala förhandlingar. Förhandlingar mellan åren 1974-1982 ledde fram till att Israel drog tillbaka sina styrkor från Syrien till en gräns som fastslagits vid eldupphör 1967 och ett tillbaka dragande av styrkor från Egypten som återfick sin fulla suveränitet över landet. Dock förhandlades det aldrig fram avtal kring områdena Västbanken och Gaza då Egypten erkände Palestina som stat vilket inte Israel gjorde och relationen mellan dem förklaras nu med orden "kall fred".

Efter att ha skapat sig buffertzoner mot grannländerna utbröt 1987 den såkallade intifadan då palestinsk ockuperad befolkning gjorde en folkresning i Gaza och på Västbanken. Palestinas befrielse rörelse (PLO) såg nu att de måste agera och 1993 erkände PLO staten Israels rätt att existera och Israel erkände PLO som representant för det palestinska folket genom Osloprocessen och en principdeklaration om fred skrevs på. Ytterligare processer och avtal under åren 1994-1999 ledde fram till ökat självstyre för palestinierna som nu hade valt en exekutiv "president" och ett palestinskt råd. Förhoppningarna om fred var stora kring sekelskiftet men en slutlig lösning på konflikten kom ej. Istället blev det nya palestinska folkuppror år 2000 vilket innebar slutet på fredsprocessen som börjat i Oslo.

År 2000 inleddes ett krig mellan Israel och den libanesiska rebellgruppen Hizbollah kring det israeliska området i norr. Från år 2000 har även strider mellan Israel och Palestina pågått med blodiga strider under framförallt Ariel Sharons tid som premiärminister (2001-06). Intifadan svalnade då den palestinska ledaren Yasar Arafatt avled 2004. Hans efterträdare Mahmoud Abbas tryckte på fredsforhandlingar som tyvärr aldrig kom till stånd. År 2006 vann den

islamistiska rörelsen Hamas valet och blev ledare för det palestinska folket. Hamas tog med våld över Gazaremsan och interna strider mellan dem och fatah-kontrollerade PLO utbröt. Kriget fortlöpte och Israel invaderade vid årsskiftet 08/09 Gaza efter palestinska attacker mot israeliska städer.¹²

Under främst andra intifadan, efter år 2000, men även åren innan i Israel-Palestina konflikten har Israel använt sig av 'targeted killings' i kampen mot terrorismen. 'Targeted killings' innebär i konflikten ett uppsåtligt dödande av en palestinsk terrorist förutsatt att denne utgör ett hot mot den nationella säkerheten och under bevis på kriminell aktivitet eller klart bekräftad ifrågasättande underrättelseinformation. Denna underrättelseinformation måste bekräftas från minst två av varandra oberoende källor. 'Targeted killings' får endast ske om alla andra metoder för att oskadliggöra terroristen i fråga har utförts och bevisats undermåliga. Palestinska myndigheterna och Israels försvarsmakt har ingått avtal där de gemensamt ska föra kriget mot terrorismen. Palestinska myndigheter är skyldiga att arrestera de som utgör hot mot den allmänna ordningen, om detta inte sker faller ansvaret direkt på Israels försvarsmakt att agera. Detta för att förhindra terrorister och andra involverade från att utföra den alltför förekommande handlingen av självmordbombning.¹³

Genom att palestinier som attackerat Israel länge fått hjälp och skydd från Arabländernas regeringar har det varit svårt för Israel att ställa dessa människor inför domstol. Israel har då som sista utväg använt sig av 'targeting' för att nå någon sorts rättvisa för de attacker de fått utstå. Mellan år 2000 och 2005 har israeliska säkerhetsstyrkor genomfört attacker med 'targeted killings' som dödat 203 palestinska terrorister där ytterligare 114 människor strök med.¹⁴

3.1 Israels Högsta Domstol (HD) om 'targeted killings'

Många röster har försökt göra sig hörda inför Israels HD gällande legaliteten av 'targeted killings'. Israels HD gör det gällande i många fall att de har en klar syn på vad som är legalt i det krig de för mot terrorismen. Kritiken rörande distinktions- och proportionalitetsprincipen som HD fått i anknytning till 'targeted killings' attacker avvärjer de med gott samvete. Israels HD uttrycker i en sammankomst den 11 december 2005 sina ståndpunkter som de alltid har stått fast vid. De pekar på att de enligt internationell krigsrätt och FN stadgan art. 51 har rätt att försvara sin stat mot en 'beväpnad attack' (armed attack) i självförsvar. Även då definitionen av en 'beväpnad attack' kan tolkas på en rad olika sätt är det svårt att påvisa att de attacker Israel fått utså skulle falla under något annat än just detta. Konflikten mellan Israel och terroristgrupperna klassas därför av Israel som en 'väpnad konflikt' och därav har de i det juridiska ramverket rätt att bekämpa motståndaren men hjälp av militära medel.

När distinktionsprincipen diskuteras vill Israels HD komma med en ny definition på hur individerna tillhörande terroristgrupperna ska klassificeras. De två kategorierna som vi under internationell krigsrätt behandlar är civila och kombattanter. Israel vill upprätta en till kategori som ska kallas 'illegala kombattanter' som ska ha status av en kombattant när det gäller att klassas som legalt mål men dock ej åtnjuta de rättigheter som tillfaller legala kombattanter då de illegala kombattanterna ej följer krigets lagar (the laws of war).¹⁵ I en respons på en

¹² Nationalencyklopedin, sökord Israel-Palestina; http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/lang/israel-palestina-fr%C3%A5gan?i_whole_article=true, senast besökt 2010-05-07

¹³ Guiora, Amos 'Targeted killing as active self-defense' *Case Western Reserve Journal of International Law* 36:319 (2004-03-01) pp. 320-321

¹⁴ Byman, Daniel (2006) pp. 3-4

¹⁵ The Supreme Court Sitting as the High Court of Justice, H CJ 769/02 (11 december 2005) Jerusalem http://elyon1.court.gov.il/files_eng/02/690/007/A34/02007690.a34.htm, 2010-05-19

diskussion rörande klassificeringen av konflikten och därav även de medverkande svarar Israels HD:

"The State is permitted to kill those who fight against it, in accordance with the fundamental principles of the laws of war which apply in every armed conflict"¹⁶

Israels HD avvärjer även den kritik som riktas mot dem rörande art. 51(3) i Tilläggsprotokoll I av Genèvekonventionen:

”Artikel 51 – skydd av civilbefolkningen

3). Civila ska åtnjuta det skydd som ges enligt denna avdelning, med undantag för den tid då de direkt deltar i fientligheterna.”

För det första menar HD att den kritik som riktas mot dem är helt ogrundad då Israel ej skrivit under eller ratificerat tilläggsprotokollet. De som då fortsätter sin kritik med att peka på sedvanerättsstatusen som protokollet kan anses ha menar Israel att det hela handlar om olika definitioner och tolkningar. I begreppet ”fientligheterna” räknar Israel in planering av ett terrordåd, upptränande av terrorister eller ett beordrande av någon form av terroristaktivitet. Begreppet ’direkt deltagande’ menar HD på kan tolkas som en aktivitet som bidrar till planering, uppbyggande eller utförande av en terrorattack. Då dessa begrepp inte finns definierade finns det utrymme för tolkningar vilket Israels HD utnyttjar.

Israels HD har även kritiserats för att inte ha tillräckligt stor respekt för proportionalitetsprincipen men menar på att så inte alls är fallet. Avhängt av hur stor skadan skulle kunna bli vid en eventuell terrorattack menar Israels HD att de ’indirekta skadorna’ (collateral damage) alltid stått och kommer att stå i proportion till den allmännyttiga attacker med ’targeted killings’ för med sig. Israels HD påpekar även att ’targeted killings’ alltid används som en sista utväg och aldrig när det finns möjlighet att ta till andra alternativ.¹⁷

---

¹⁶ Paragraph 68 of respondents' response (January 26 2004) Israeli Supreme Court
http://elyon1.court.gov.il/files_eng/02/690/007/A34/02007690.a34.htm, 2010-05-19

¹⁷ The Supreme Court Sitting as the High Court of Justice, HCJ 769/02 (11 december 2005) Jerusalem
http://elyon1.court.gov.il/files_eng/02/690/007/A34/02007690.a34.htm, 2010-05-19

4.0 Analys och argumentation

4.1 Argumentation utifrån tre begrepp

Effektivitet, legalitet och moral: David Byman argumenterar i sin text både för och emot 'targeted killings' i Israel-Palestina konflikten och beskriver i sjunde stycket av sin text hur de som stödjer respektive de som kritiserar Israels agerande uttrycker sig.

*"Supporters argue that the policy works and that it has disrupted the operations of [various] terrorist group...the killings have caused the number of Israeli deaths from terrorism to decline. Critics respond by charging that the strategy is ineffective, illegal and immoral."*¹⁸

Han menar på att de som sympatiserar med metoden fokuserar på att antalet döda israeler i terrorattacker minskat sedan krigsföringsmetoden implementerades. Utifrån att mäta antalet avlidna innan och efter implementeringen av metoden anses den av sympatisörer som effektiv. Däremot har kritiker anklagat metoden för att vara ineffektiv, illegal och omoralisk.¹⁹

4.1.1 Effektivitet

Byman beskriver hur Israel under 1980 och -90 - talen utfört 'targeted killings' attacker mot terrorgruppen Hizbollah och under den tiden fått lära sig att dessa grupper oftast inte verkar till 100 procent av sin kapacitet. När grupperna då utsatts för en 'targeted killings' attack slog de tillbaka med större kraft än anat. Palestinska terrorgrupper har nu lärt sig att inte centralisera organisationen kring ett fåtal personer utan istället ha ett mer utspritt styre för att minska risken för att gruppen splittras eller inaktiveras vid en eventuell 'targeted killings' attack av personer på styrande poster. Byman förklarar att för att metoden ska vara effektiv i oskadliggörandet av terrorgrupper krävs stora investeringar från Israel i underrättelsetjänsters arbete och övervakningssystem för att kunna kartlägga terrorgrupperna och på bästa sätt kunna agera snabbt och effektivt då tillfälle ges.²⁰ Byman visar även på att sympatisörer med metoden uttrycker att och dess implementering har trots terrorgruppernas decentralisering bidragit till att störa och ineffektivera operationer från grupper som Hamas, Palestinian Islamic Jihad och al Aqsa Marws Brigade.²¹

Byman använder sig av en rapport från The National Memorial Institute for the Prevention of Terrorism (MIPT) som kom ut 2005 med siffror kring dödsfall av israeliska civila och militär orsakat av Hamas. Dessa siffror påvisade tydligt att de civila dödssiffrorna orsakat av Hamas attacker sjunkit från 2001-2005 och även dödssiffrorna bland israelisk militär. Detta uttrycks till stor del ha berott på den splittring 'targeted killings' orsakat bland terroristgrupperna. Antalet attacker Hamas utfört under 2001-2005 har i sin tur ökat och då dödssiffrorna märkbart sjunkit tyder detta enligt rapporten på att Hamas attacker blivit mindre effektiva sedan införandet av en policy av 'targeted killings'.

*"But as the number of attacks grew, the number of Israeli deaths they caused plunged, suggesting that the attacks themselves became far less effective. The lethality rate rose from 3.9 deaths per attack in 2001 to 5.4 in 2002, its highest point. Then, in 2003 the rate began to fall, dropping to 0.98 deaths per attack that year, 0.33 in 2004 and 0.11 in 2005."*²²

För att åstadkomma effektivitet hos 'targeted killings' har och hade Israel ett högt tempo i sina attacker mot terrorgrupperna. Skillnaden på de attacker som under 1980-talet riktades

---

¹⁸ Byman Daniel (2006) p. 2

¹⁹ Byman, Daniel (2006) ibid.

²⁰ Byman, Daniel (2006) pp. 4-5

²¹ Byman, Daniel (2006) p. 2

²² Byman, Daniel (2006) p. 8

mot Hizbollah och de som idag riktas mot bland annat Hamas är tempot och snabbheten som dessa attacker utförs i. Att attackera med 'targeted killings' snabbt och ofta bidrar till att det blir knappt om tid för de attackerade grupperna att utbilda nyrekryterade, att de måste spendera mycket tid undagömda och att de konstant måste byta plats för att undvika attack och förvirra underrättelsetjänsternas arbete.²³

Effektivitet kan mätas ur många med många olika mått. Byman påvisar att kritiker menar att 'targeted killings' kan bidra till att ineffektivisera fredsförhandlingar och avtal kring eldupphör i den underliggande konflikten mellan Israel och Palestina. Då det internationella samfundet fördömt många av Israels 'targeted killings' attacker använder sig terrorgrupperna av detta för att söka sympati och vinna popularitet hos sina anhängare vilket gör att hatet riktat mot Israel bland palestinier och arabländerna växer.²⁴ 'Targeted killings' metoden anses av kritiker vara ineffektiv då attackerna i fall som detta bidrar till att stärka fiendens popularitet. Dock bidrar attackerna även till att ledarna för terrorgrupperna måste spendera mycket tid undagömda vilket i sin tur kan göra det svårt att motivera anhängare.²⁵

4.1.2 Legalitet

Det som Byman menar väcker stora frågor kring legaliteten av 'targeted killings' är skillnaden mellan terrorister och fiendesoldater i kringzon. Hizbollah eller Hamas som terroristgrupper kan ej, tillskillnad från en stat, legalt förklara krig mot en annan stat. Då terrorister inte bär uniform eller annan klädsel som skiljer dem från icke-deltagande i en strid kvalificerar de sig inte som militära kombattanter.

Byman pekar på att det finns experter som antyder att då terrorister ej är soldater ska de under internationell rätt klassas som civila och vilket medför att de endast kan bli avrättade om en juridiskprocess är genomgången.²⁶

Richard Wiley beskriver hur implementeringen av 'targeted killings' i USA enligt den policy som Israel använder sig av väcker frågor kring legalitet. Han diskuterar hur förhållandet mellan Israel och USA:s policys kring 'assassination' och 'targeted killings' har kretsats kring "...act first and then to call on the lawyers to justify its actions later."²⁷ Vilket strider mot de riktlinjer inom internationell rätt som finns att följa gällande distinktion och proportionalitet. Att först agera och sedan försöka legitimera sitt agerande har enligt Wiley varit det som länge präglat USA under Bush administrationens styre. Han menar att i fallet USA finns det tydliga riktlinjer som klargör att det under krigstillstånd (deklarerat av kongressen eller presidenten i syfte att skydda USA mot attacker) är fullt lagligt med 'targeted killings'. Är ett sådant krigstillstånd ej deklarerat är det olagligt att genom 'targeted killing' omintetgöra ledare av en annan stat, en icke-statlig grupp eller terroristgrupp. 1976 kom USA med order 11905 som förbjuder "assassination" och 'targeted killings' under icke-krigstid. Däremot menar Wiley att om USA genom policy och öppen debatt ändrar ordern och tillåter 'targeted killings' i överenskommen lagstiftning finns det inte mycket som stoppar metoden.²⁸

Något som utgör ett problem för både Israel och USA i sina legalitetsvärderingar kring 'targeted killings' är att det internationellt sett inte finns någon gemensam och allmänt accepterad definition av terrorism vilket innebär att regleringen av metoden blir svår

---

²³ Byman, Daniel (2006) pp. 7-8

²⁴ Byman, Daniel (2006) pp. 5-6

²⁵ Byman, Daniel (2006) pp. 8-9

²⁶ Byman, Daniel (2006) p. 6

²⁷ Wiley, Richard "Letter of the law" *Foreign affairs* 85:4 (2006) p. 201

²⁸ Wiley, Richard (2006) *ibid.*

förståelig och öppen för olika tolkningar även reglerna kring när 'targeted killings' får implementeras blir vaga.²⁹

Byman menar att den positiva proportionalitetsbedömningen gjord i relation till 'targeted killings' inte förtjänar all den uppmärksamhet den givits då andra faktorer spelat in och påverkat bedömningens utfall. Under den tid terrorismen bekämpats i Israel med hjälp av 'targeted killings' har även andra ändringar gjorts i området så som nya militäroperationer i palestinska områden, förbättringar av israels mänskliga underrättelsetjänst, ökade antal arrester och ökat ekonomiskt tryck på palestinska kommuner. Detta har bidragit avsevärt till det minskade antalet attacker och därmed det lyckade utfallet av proportionalitetsbedömningen. Antalet civila dödsfall räknas av Israel i proportion till alla de dödsfall som skulle kunnat inträffa om en policy av 'targeted killings' ej implementerats. Byman antyder dock att Israel bortser från alla andra påverkande faktorer.³⁰

4.1.3 Moral

Det moraliska dilemmat som möter 'targeted killings' är att metoden oundvikligen leder till civila dödsfall. Den 22 juli 2002 blev Salah Shehada offer för en 'targeted killings' attack. Israel hade föregånget till händelsen haft en diskussion med palestinska myndigheter om Shehadas arrestering. Operationen var välplanerad men ett problem var att Shehada bodde mitt i Gaza city och ofta hade sin dotter vid sin sida. Israel jobbade för att undvika civila dödsfall och den 22 juli blev israeliska militärstyrkor underrättade om att Shehada skulle befinna sig i en lägenhet utan oskyldiga i sin närhet. Operationen genomfördes. Israel fick dock i efterhand lära att Shehada inte varit ensam utan 14 oskyldiga omkommit i attacken, däribland hans dotter och åtta andra barn. Storleken på bomben ledde även till att hus i omgivningen tillskaffats stor skada.³¹

Som denna händelse påvisar kan även de mest välplanerade och "lyckade" attacker utmynna i stora indirekta skador (collateral damage). Byman menar att detta ifrågasätter hela kampanjen mot terrorismen och ställer sig frågan:

*"If terrorism is condemned because it kills the innocent, how can one justify counterterrorism tactics that kill them too?"*³²

Byman påpekar även en moralisk skillnad mellan USA:s relation till 'targeted killings' och Israels då det finns större internationella påtryckningar på USA jämfört med på Israel. Byman uttrycker det som finns det en "goodwill" som USA måste ta ställning till på ett annat sätt än Israel då USA:s anti-terrorist kampanj är beroende av olika samarbetsländer.

Något som både USA och Israel måste ta ställning till är allmänheten i dess omgivningar och deras moraliska avväganden. En av anledningarna till att Israels anti-terrorismkampanjer fått ett så kraftigt stöd och vunnit popularitet är på grund av den öppna debatten som Israel var villiga att ha med allmänheten. Byman uttrycker att utan detta stöd och den öppna debatten bland allmänheten kan det hända att det förväntas mer av anti-terrorismkampanjen än vad den kan leverera och då ett misstag begås finns risken att konflikter blossar upp mellan oliktyckande parter. Det moraliska avvägandet som allmänheten borde göra är alltså viktigt för att en stat moraliskt ska kunna argumentera för och på något sätt rättfärdiga sina anti-terrorismmetoder.³³ Wiley menar även han på att en öppen och allmän debatt är av allra

---

²⁹ Byman, Daniel (2006) p. 11

³⁰ Byman, Daniel (2006) p. 9

³¹ Byman, Daniel (2006) p. 1

³² Byman, Daniel (2006) p. 6

³³ Byman, Daniel (2006) pp. 12-13

störta vikt vid implementeringen av en metod som är så pass radikal som 'targeted killings'. Han menar att skulle USA ändra sin nuvarande policy och lagar kring 'assassination' skulle en debatt och ett allmänt beslut behöva tas kring sådana förändringar för att moraliskt kunna få med sig det allmänna stödet.³⁴

När en attack med 'targeted killings' utförs menar kritiker på att antalet terrorister indirekt ökar och att hatat riktat mot Israel då också blir starkare. Kritiker hävdar även att genom attacker mot terrorister ökar deras moraliska försvarbarhet för sina egna attacker, det blir en sorts omvänd effekt av det självförsvar Israel till att börja med agerar utifrån. De som ställer sig positivt till 'targeted killings' menar däremot att terroristorganisationerna, som nämnts i avsnittet effektivitet, snarare försvagas även när det gäller moral.³⁵

De palestinska terrorgrupperna har genom sina bombattentat försökt sänka hoppet bland Israels befolkning gentemot deras egen regering. Men Israel har genom sina attacker med 'targeted killings' stärkt den israeliska allmänhetens moraliska åsikter om metoden i och med de lyckat genomförda attacker som hittills ägt rum.³⁶

4.2 Argumentationsanalys

De båda författarna speglar både för- och motargument i den rådande debatten men som så ofta är det svårt att göra detta på ett helt neutralt och opartiskt vis. Byman börjar med att delge de grundargument som finns för respektive parter i den bredare diskussionen. Redan här kan man dock se att mer vikt läggs vid motargumenten som slagkraftigt framträder med flerdimensionella anledningar till att 'targeted killings' inte är en bra krigsstrategi. Byman som expert på terrorism och säkerhetsfrågor i mellanöstern har med sitt nuvarande arbete vid 'Center for Peace and Security Studies' och sin breda utbildning redan indirekt förklarat för oss vilka synpunkter som vi kan förvänta oss av honom.³⁷ I textanalysen framstod ungefär lika många argument för som emot 'targeted killings'. Argumenten för var dock till viss del mer utbredda och svävande och gav för hand att de argumenten var sämre förankrade och underbyggda. Ett exempel på detta är meningen:

*"Israeli governments have long used targeted killings as a last resort to achieve a sort of rough justice."*³⁸

Byman använder sig här av ord som 'a sort of' och 'rough justice' vilket för mig uppfattas som obestämda och svårtolkade. Han gör det lätt för läsaren att omtolka det som sägs till något mer negativt laddat när poängen i meningen och sammanhanget i grunden är positiv, nämligen att metoden används som sista utväg när fredliga metoder inte längre finns att tillgå.

I sin text använder Byman många negativt laddade stärkelseord som till exempel då han efter sitt upprärande av mot sidans grundargument uttrycker i nästa mening att Israel och USA implementerat strategin och metoden *"Despite these concerns..."*³⁹ och undermedvetet uttrycker att de båda länderna agerat trots de tydliga mot argumenten vilket skulle tyda på någon sorts okunskap eller ett trotsande.

Det tydliga negativa budskapet influerar vissa av argumenten för 'targeted killings' är de flesta av argumenten för välrepresenterade i texten och uttrycker åsikter som får mig som läsare att värdera båda parterna i texten. Genom konkreta verklighetsförankrade för argument väger

---

³⁴ Wiley, Richard (2006) p. 201

³⁵ Byman, Daniel (2006) p. 2, 9

³⁶ Byman, Daniel (2006) p. 7

³⁷ Council on Foreign Relations, http://www.cfr.org/bios/13005/daniel_1_byman.html 2010-05-20

³⁸ Byman, Daniel (2006) p. 3

³⁹ Byman, Daniel (2006) p. 2

Byman upp för de diffusare argument som uttrycks på andra ställen i texten. Byman har ett svårt jobb i att på ett rättvist sätt framställa förargumenten då det, som redogjort i resultatdelen, är svårt att moraliskt övertala de flesta om att fred nås genom att döda människor och civila däribland.

För att i sin helhet kunna förstå argumenten och texten krävs en del förkunskap som det förutsätts att läsaren besitter. Grunden är som sagt Israel-Palestina konflikten vilket innebär att kunskap om konflikten krävs. Det krävs även att läsaren själv är insatt i problematiken kring det juridiska systemet som råder i dagens konflikter där möjligheterna är stora för olika tolkningar av lagar och förordningar, även att läsaren till viss del är medveten om de olika moralfilosofiska aspekterna kring krigsföring och då i detta fall specifikt 'targeted killings'.

Något som påverkar argumenten är den kontext de uppkom i. Både Byman och Wiley skriver sina texter från USA och är påverkade av den amerikanska legala och moraliska doktrinen som råder kring anti-terrorism och den bilden av hur terrorister ser ut, agerar och tänker. Den negativa inställningen till Israels policy som ibland genomlyser texten kan vara en motsatt effekt på det stöd USA givit Israel i deras krig mot terrorismen, det kan vara ett sätt att väcka debatt och skapa opposition.

Som tidigare nämnt byggs argumenten upp utifrån den kontext de skrivs i och blir undermedvetet påverkade av en vision som redan finns hos författaren. Typiskt exempel på detta skulle vara då Byman talar om de negativa effekterna av 'targeted killings' och skriver:

*"And the killings carry a diplomatic cost that contributes to Israel's isolation."*⁴⁰

I meningen och argumentet i sin helhet som bygger på att fredsförhandlingar avbrutits på grund av 'targeted killings' attacker finns det ett undermedvetet argument om Israels diplomatik och deras isolering från resten av det internationella samfundet. Detta undermedvetna argument består av en åsikt som kan tolkas på många olika sätt beroende på vem du frågar, men i argumentet i texten framgår det som en självklarhet.

Ett annat tydligt exempel på den påverkan USA:s krig mot terrorismen haft på Bymans synvinklar är meningen:

*"These events highlight a few of the many dilemmas that a liberal democracy encounters when it finds itself at war with terrorists."*⁴¹

Här framställs USA som det goda landet som drivs som en liberal demokrati i jämförelse med länderna som förlorat den demokratiska kontrollen till terroristgrupper. Den undermedvetna syftningen bidrar, som tidigare sagt, till att vi som läsare upplever situationen på ett speciellt och partiskt sätt och inte får en möjlighet att själva bilda åsikter kring vad som står för gott respektive ont. Även om de allra flesta kanske hade dragit samma slutsats som Byman om vad som i detta sammanhang står för gott respektive ont anser jag det viktigt att läsaren ändå får möjligheten att forma en egen uppfattning.

Wiley har som uppgift att i sin text peka på den bristande legala diskussionen i Bymans artikel. Där han försöker bevisa att frågan om 'targeted killings' legalitet är viktig för den utvärdering av metoden som Byman försöker göra och att den i Bymans text hamnar i skymundan för andra argument kring effektivitet, moral och andra ställningstaganden. Han gör detta genom att bland annat jämföra Bymans "scant attention to legal issues"⁴² med

---

⁴⁰ Byman, Daniel (2006) p. 5

⁴¹ Byman, Daniel (2006) p. 2

⁴² Wiley, Richard (2006) p.201

Bushadministrationen attityd gentemot legala doktriner och dess implikationer. I argumentet förutsätter Wiley att alla anser, som han själv, att Bushadministrationen haft en negativ och nonchalerande attityd gentemot legala doktriner. Bushadministrationen har fått mycket kritik för sin nonchalerande av rättsliga bestämmelser men att bestämt uttrycka att så är fallet tyder på underliggande personliga åsikter.

Jag kan anse att Wiley i sina argument misskrediterar Bymans artikel då den vid närmare granskning faktiskt innehåller en hel del argument kring legalitet så som diskussionen kring terroristers definiering under internationell lag, deras rätt till krigsföring och argument kring våldsproportionalitet. För att utföra en uppgift vars syfte är att bevisa bristen på legalitetsargument krävs det konkreta slagkraftiga argument vilket kan bidra till att Wiley spär på den negativa argumentationen gentemot Byman i sin artikel för att få en större genomslagskraft. Att åstadkomma genomslagskraft anser jag dock vara en personlig och politisk drivkraft som ibland kanske inte är fullt bidrar till att ge oss läsare en rättfärdig utvärdering av en artikel, i detta fall Bymans.

5.0 Idékritik

5.1 Rimlighetsprövning

För att göra en rimlighetsprövning av de argument och de teorier som framställs i texterna väljer jag att utgå ifrån de principer som beskrivs i texten om effektivitet, legalitet och moral och sedan kritisera argumenten utifrån en princip om mänsklig värdighet som jag själv formulerat.

5.2.1 Mänsklig värdighet

Innehavandet av mänsklig värdighet tillfaller alla individer och är en av principerna kring mänskliga rättigheter. Denna värdighet innebär att man är fri att styra över sitt eget liv och att själv ta beslut rörande sitt eget välbefinnande. Med den mänskliga värdigheten som tillfaller alla människor kommer de rättigheter som är nedtecknade i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Den mänskliga värdigheten skyddas genom dessa fastslagna rättigheter. Din innehavda mänsklig värdighet förutsätter att du som individ utövar dina rättigheter ansvarsfullt.

5.2.2 Effektivitet

Rimlighetsprövningen i samband med effektiviteten kring Israels implementering av 'targeted killings' ska ställa effektiviteten i proportion till det pris Israel får betala för att kunna hålla metoden så effektiv som det krävs. Frågan som jag ställer mig är om det verkligen är rimligt att investera så mycket i en metod vars mål inte är att lösa den underliggande konflikten? De investeringar som Israel gör i underrättelsetjänster, effektiviserat arbete och diverse övervakningssystem skulle kunna investeras i det som Israel enligt texterna verkar sträva efter, en suverän välfärdsstat. Det ekonomiska utgifter de får betala måste rimligen sättas i proportion till de andra ekonomiska behov de som stat har. Prioriteringen på att lösa konflikten anser jag rimligen måste sättas i första rummet. Medborgarna av en stat har en gedigen rätt till mänsklig värdighet som kräver investering från staten, hur rimligt är det då att investera i metoden 'targeted killings' när många av medborgarna av staten Israel lever på mindre än vad som anses vara existens minimum?

Mäter men däremot det skydd som staten Israel ger sina medborgare genom 'targeted killings' och effektiviteten av det minskade antalet Israeliska dödsfall sedan metoden implementerades kan det anses att staten genom 'targeted killings' skyddar sina medborgares värdighet. Är det rimligt att metoden som säger sig försvara mänsklig värdighet och säkerhet frångår andra människor detsamma?

Metoden säger sig vara till för att utrota det hot som Palestinska terrorgrupper utgör mot Israel och Israels HD pekar på att metoden används som självförsvar. Kritik om ineffektivitet riktas som sagt mot metoden för att den skulle förhindra fredsförhandlingar i den underliggande konflikten mellan Israel och Palestina och detta belägg kan mätas mot det mål som metoden förklaras ha. Målet med metoden blir orimligt då den förklaras arbeta för fred men i praktiken motarbetar just fred.

5.2.3 Legalitet

I frågan kring legalitet av 'targeted killings' är det som sagt omdiskuterat hur man ska klassificera terrorister, som civila eller som militär. Inom IHL spelar detta en enormt stor roll för vilka rättigheter och skyldigheter som tillfaller personen i fråga. För principen om mänsklig värdighet spelar definitionen ingen roll. Fastän det kan låta naivt tillfaller de mänskliga rättigheterna och därmed den mänskliga värdigheten alla människor, oavsett civil eller militär. Det kan rimligen diskuteras kring det ansvar som innehavandet av mänsklig värdighet kommer med, kan terroristerna anses ha rättigheter och värdighet när de inte

ansvarsfullt utövar det? I detta fall uppkommer ytterligare rimlighetsfrågor kring om de som använder metoden 'targeted killings' ansvarsfullt utövar sina rättigheter. Det håller inte rimligen att bedöma terrorister som illegala kombattanter och som enligt Israels HD anse dem militärt legala mål med status som kombattanter utan att de ska åtnjuta de rättigheter som tillfaller dem eftersom de inte följer krigets lagar. Israels militärer följer i nuläget en policy som inte är fullt grundad i internationell rätt, ska vi då även klassa dem som illegala kombattanter och frånta dem deras rättigheter?

Den legala rimligheten faller alltså inte in under en gemensam princip eller ett standardiserat värde när man gynnar den egna gruppens rättighetsattribut även då man legalt ansett är lika illegal som gruppen man missgynnar.

Genom att försöka tolka begrepp som civil och militär och därigenom avgöra människors framtida öde kommer även begrepp som mänsklig värdighet och mänskliga rättigheter att omtolkas. Under nedanstående rubrik kommer jag analysera mer kring vad den mänskliga värdigheten och de mänskliga rättigheterna faktiskt är till för. Metoder som 'targeted killings' i modern krigsföring och de tolkningar som görs av eliten kan i värsta fall börja derogera de rättigheter som i grunden är oderogerbara.

5.2.4 Moral

Den mest avhängande rimlighetsprövningen utifrån mänsklig värdighet kommer upp i samband med moralperspektivet av 'targeted killings' då det, som sagt i resultatdelen, oundvikligen leder till civila dödsfall vilket inte tar någon hänsyn till principen om mänsklig värdighet.

Det citat som Byman använder sig av i texten när han talar om de oskyldiga liv som skördas i samband med metoden säger en del om hur det internationella samfundet ställs inför moraliska frågor kring legitimiteten av 'targeted killings'.⁴³ Hur mäter man liv? Vems värdighet är mest värd?

Rimligheten faller i ett resonemang när man, som till exempel Israel, på osakliga grunder värderar olika människors liv annorlunda. Man skulle kunna vända på hela metoden och på så sätt legitimera att Palestinsk militär går till angrepp mot Israeler med hjälp av attacker med 'targeted killings', förutsatt att agerar på samma sätt som Israel hittills gjort. Argumentet för den moraliska legitimiteten av Israels 'targeted killing' är "ett liv för ett liv argumentet" vilket rimligtvis inte fungerar då det inte sluter upp under en gemensam princip om krigsföring. Hade metoden däremot implementerats med grundinställningen och värderingen av att endast attackera militärt legala mål och skydda civila, under de principer hittills fastställda under internationell lag, hade rimligheten kunnat godkännas då metoden legitimt utgår från ett samlat värde gällande krigsföring.

Om vi inte har som avsikt att värdera alla människors liv och värdighet lika, varför har vi då internationella ramar rörande mänskliga rättigheter? De gör ingen nytta om ingen väljer att följa dem, spelregler till ett spel är onödiga om alla spelare gör upp egna regler. Vi får inte glömma de situationer som föregick FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och de anledningar till varför det internationella samfundet 1948 beslutade att deklarerar 30 gemensamma artiklar kring människors universella rättigheter.⁴⁴ Ingen kan rimligen, ens med de bästa metoder för krigsföring, be det internationella samfundet att bortse från alla människors gedigna rätt till värdighet.

⁴³ Återges på sidan 14 under 4.1.3 i resultatdelen

⁴⁴ www.un.org/documents/udhr, 2010-05-25

Att mänskliga rättigheter ska gälla alla och vara universella har kritiserats av bland annat utilitaristiska filosofer och tänkare. Utilitarismen trycker på det som är bäst för mängden och att allmännyttan av ett beslut alltid ska vägas in och prioriteras. Det sätts ett pris på den mänskliga värdigheten och livet är ibland, enligt utilitaristerna, något som måste offras för den största möjliga nyttan. Enligt detta tankesätt är 'targeted killings' en moraliskt rimlig och försvarbar metod. Genom att med 'targeted killings' anfälla en individ som utgör ett hot mot flera andra människor skyddar man fler rättigheter, värdigheter och liv än de som försakas. Däremot finns det fortfarande en avvägning som måste göras när det gäller beslutet av vems liv som ska sättas till för den större nyttan. Att Israels president Shimon Peres eller USA:s president Barack Obama skulle offras för den största möjliga nyttan är inte någonting som jag någonsin ser kommer hända eller ens övervägas. Detta innebär att det i avvägningen av vems liv och värdighet som offras ska tas hänsyn till hur politiskt viktig och hur god eller ond individen i fråga är. Dessa ord är dessutom subjektiva och vem är personen som i så fall ska stå bakom avvägningen och likt Julius Cesar på Colosseum bestämma vem som får leva eller dö.

6.0 Sammanfattning/Slutsats

De juridiska och filosofiska ståndpunkterna går påvisat inte alltid hand i hand gällande grundläggande principer så som effektivitet, legalitet och moral. För att Israel ska kunna göra en avvägning kring den faktiska legaliteten av sitt agerande krävs tydliga riktlinjer för vad de internationellt gemensamma juridiska och filosofiska begreppen och definitionerna faktiskt säger. Dagens internationella rättsliga dokument ger utrymme för inte en utan flera olika tolkningar av rättsprinciper rörande 'targeted killings' vilket gör det svårt att i diskussioner avgöra krigsföringsmetodens legalitet. I diskussioner om 'targeted killings' finns det otaliga tolkningar som ska tas hänsyn till vilket gör det svårt för argumenterande parter att faktiskt gemensamt komma fram till rimliga tolkningar kring vad som ska gälla. I och med metodens relativt nya intåg på krigsmarknaden är debattörer som Byman och Wiley, som jag uppfattat det, fortfarande i ett stadium av att avgöra vad metoden i sin helhet bidrar till att förändra. Det framgår ur texten vad metoden gör för den rådande situationen men ej vad som på lång sikt kommer vara det som avgör framtiden för aktörer så som Israels militär, terrorgrupper och andra intressenter för metoden så som USA. Denna ovisshet leder till att debatten blir väldigt nyanserad när olika sorters tvärvetenskapliga argument kretsar i ett försök att avgöra vilka begrepp som ska prioriteras.

De moralfilosofiska begrepp som behandlas kämpar ständigt med problemet av att avgöra vad 'targeted killings' proportionerligt borde få kosta i form av mänskligt lidande. Något jag reagerat på i mitt arbete med denna uppsats är då att 'targeted killings' är så pass vagt definierat och öppet för tolkningar finns det även en stor acceptans för de misstag som begås. I situationen beskriven i resultatdelen då Salah Shehada blev mål för en attack med 'targeted killings' som trots välplanering misslyckades i att skydda oskyldiga regerar jag på hur lite det internationella samfundet kan göra åt ett sådant misslyckande. Reprimander för ett sådant misslyckande är obefintliga och det mänskliga lidandet ofantligt stort. Detta är något som enligt mig verkligen inte är proportionerligt och borde ta större plats i en debatt om 'targeted killings'.

Således spelar både de juridiska argumenten och de filosofiska en stor roll i utvärderandet av krigsföringsmetoden 'targeted killings'. Då 'targeted killings' förekommer i situationer som inte klart anses vara en nationell eller internationell väpnad konflikt måste det täckas in under såväl internationell och nationell rättsreglering. Men då vi talar om krig talar vi om människor vilket innebär att inte endast juridik kan täcka in regleringen av metoden. För att fylla denna gråzon förs den moralfilosofiska debatten kring 'targeted killings' och kommer förhoppningsvis påverka en implementering av metoden lika mycket som den juridiska regleringen gör.

För att undvika att de med mest makt och störst vapen får agera Julius Cesar finns MR och IHL till för att tillsammans med moralfilosofi kunna täcka gråzonen och bygga en bro mellan juridik och filosofi gällande krigsföring. Slutligen kan förhoppningsvis det internationella samfundet med hjälp av IHL och MR komma fram till klara grundläggande principer och internationella regleringar för framtida krigsföring och 'targeted killings', inkluderande både juridik och moralfilosofi.

7.0 Material

Tidningsartiklar

- Byman, Daniel, 'Do Targeted Killings Work?' *Foreign Affairs* 85:2 (2006), pp. 95-112
- Guiora, Amos 'Targeted killing as active self-defense' *Case Western Reserve Journal of International Law* 36:319 (2004-03-01) pp. 320-321
- Wiley, Richard A. 'Letter of the Law' *Foreign Affairs* 85:4 (2006), p. 201

Böcker

- Beckman, Ludvig "Grundbok i idéanalys – studiet av politiska texter och idéer." Santérus Förlag, Stockholm, 2007
- Melzer, Nils "Targeted Killing in International Law" Oxford: Oxford University Press, 2008
- Weibull, Sofia "Just assassination – the case for targeted killings" Swedish National Defence College, 2007

Webbdokument och Internetsidor

- Nationalencyklopedin, sökord Israel-Palestina;
http://www.ne.se/ludwig.lub.lu.se/lang/israel-palestina-fr%C3%A5gan?i_whole_article=true
- Council on Foreign Relations, http://www.cfr.org/bios/13005/daniel_1_byman.html
- The Supreme Court Sitting as the High Court of Justice, HCJ 769/02 (11 December 2005) Jerusalem
http://elyon1.court.gov.il/files_eng/02/690/007/A34/02007690.a34.htm